Kadernota 2022

Raadsbehandeling op 15 juli 2021

gemeente roerdalen

Inhoudsopgave

1. Inleiding 03
2. Visie en richting, verder bouwen op het bestaande fundament 04
3. Doelen: wat beogen wij? 05
4. Uitgangspunten 06
5. Relevante ontwikkelingen 08
6. Aandachtspunten 2022 10
7. Financiële positie 15

1. Inleiding

Dit is de laatste kadernota in deze raadsperiode. Het coalitieprogramma 2018-2022, Samen Doen, is het vertrekpunt geweest voor alle kadernota's in deze raadsperiode. Samen doen! is het motto waarmee we werken aan een nieuwe rolverdeling tussen de gemeente en gemeenschap. We hebben de afgelopen jaren, samen met onze inwoners en ondernemers, al mooie resultaten bereikt. Deze kadernota bouwt voort op de meerjarige ontwikkeling die sinds de kadernota 2019 centraal heeft gestaan.

Deze kadernota staat meer dan ooit in het teken van een meerjarige aanpak. Het plan Roerdalen in Balans vormt het hart van deze aanpak. Het gaat over grote inhoudelijke ontwikkelingen: de omvorming van het sociaal domein en investeren in duurzaamheid. Die verbinden we aan de grote financiële opgave om de begroting uiterlijk in 2024 duurzaam in balans te krijgen. Daarvoor investeren we ook in de ontwikkeling van onze organisatie en het Servicecentrum MER. We verbeteren de kwaliteit van de bedrijfsvoering en de dienstverlening aan onze inwoners. Dat combineren we met een structurele verlaging van de organisatiekosten.

Hieraan werken we in een periode waarin veel onzeker is. De coronamaatregelen beheersen nog altijd ons dagelijks leven. We zijn in afwachting van een nieuw kabinet. We willen duidelijkheid over een structurele oplossing voor de tekorten in de jeugdzorg. In Europa worden de klimaatdoelstellingen aangescherpt. Dit zal op termijn ook de opgave voor Roerdalen beïnvloeden. Er komt een nieuw provinciaal bestuur waarvan we nog niet weten welke invloed dat heeft op onze gemeente. Kortom, we leven in een tijd van voortdurende verandering en (financiële) onzekerheid.

Voor Roerdalen is een koersvaste aanpak essentieel, ook na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022. De gemeenteraad blijft zich met het vaststellen van deze kadernota aan de meerjarige koers verbinden. Dat is noodzakelijk om de inhoudelijke én financiële doelen te bereiken.

***foto** Rolvennen, Nationaal Park de Meinweg*

foto *Kasteel Daelenbroeck, Herkenbosch*

2. Visie en richting, verder bouwen op het bestaande fundament

Wij geloven in de kracht van mensen, individueel en collectief. Mensen vormen samen de gemeenschap van Roerdalen. Steeds meer inwoners raken betrokken, nemen verantwoordelijkheid en nemen initiatief. In dorpen en buurten, jong en oud, via betaald werk, als vrijwilliger of als buur.

Wij geloven in een samenleving waar iedereen zoveel mogelijk meedoet. Wij willen voorkómen dat mensen worden uitgesloten. De afgelopen jaren is een beweging op gang gekomen waarin inwoners verantwoordelijkheid nemen voor een gemeenschappelijk doel, zoals een dorpshuis, sportaccommodaties, duurzaamheid, buurtpreventie, de bibliotheek en de zorg voor kwetsbare dorpsgenoten. Wij willen deze beweging samen met onze inwoners versterken, zodat steeds meer inwoners enthousiast raken en een bijdrage leveren. Daarmee maken zij steeds meer zèlf de samenleving en geven ze op een eigen manier invulling aan hun woonomgeving. Wij maken het inwoners zo gemakkelijk mogelijk om hier aan mee te doen. We willen hiermee bijdragen aan geluk en levensvoldoening van alle mensen in Roerdalen. Onze kernwaarden *respect en gelijkwaardigheid, vertrouwen en verantwoordelijkheid* zijn bepalend voor onze manier van werken. We zijn op weg naar een andere overheid.

Samen doen, met en in het dorp

Wij kiezen voor maatwerk in een dorpsgerichte aanpak, waarbij we aansluiten bij initiatieven van onze inwoners en de gemeenschap. Ontwikkelen van nieuw beleid doen we samen met de mensen waar het voor bedoeld is. We bepalen niet zelf, maar baseren ons op de praktijk en de behoefte van de inwoner. Daarbij gaan we uit van respect en gelijkwaardigheid en nodigen iedereen uit een positieve bijdrage te leveren aan de opgave waar we voor staan en hier ook verantwoordelijkheid in te nemen. We streven naar maximale ruimte en vrijheid voor onze inwoners. De manier waarop we dat doen vinden we erg belangrijk: experimenteren en leren van successen, maar ook samen leren van wat niet lukt. Alles wat we doen moet ten goede komen van de gemeenschap en onze inwoners.

Rolverdeling

We vinden het belangrijk dat de gemeenteraad met het vaststellen van de kadernota de koers bepaalt. We betrekken onze inwoners bij de uitvoering van de programmabegroting. Hiermee maken we duidelijk dat de rolverdeling tussen gemeentebestuur en de lokale samenleving verschillend is. De raad stelt kaders en controleert het college op de uitvoering. Inwoners, ondernemers en verenigingen dragen, op basis van deze kaders, actief bij aan de concrete ontwikkeling en uitvoering van plannen.

3. Doelen: wat beogen wij?

Wij willen bijdragen aan het geluk en de levensvoldoening van alle mensen in Roerdalen.

Dit betekent dat

- *Iedereen erbij hoort en meedoet in de samenleving;*
- *Inwoners zoveel mogelijk zelf regie voeren over hun leven, autonoom zijn en keuzes kunnen maken;*
- *Kinderen en jongeren gezond opgroeien met optimale ontplooiingskansen;*
- *Inwoners met een hulpvraag effectief geholpen worden en niet van het kastje naar de muur worden gestuurd;*
- *Inwoners in een veilige en aangename woon-, werk- en leefomgeving samen activiteiten ondernemen, zich kunnen ontspannen en ontplooien;*
- *Wij werken aan krachtige leefbare dorpskernen met veel sociale samenhang, samen met inwoners, verenigingen, vrijwilligers, ondernemers en professionals.*
- *Wij werken aan een duurzame samenleving voor onszelf én de toekomstige generaties.*

4. Uitgangspunten

We hanteren een aantal uitgangspunten die in onze benadering en aanpak centraal staan:

Dorpsgerichte aanpak

Het dorp is ons vertrekpunt als het gaat om de sociale samenhang en de leefbaarheid en leefomgeving. We richten onze organisatie in om dorpsgericht te werken. We gaan steeds meer uit van opgavegericht werken vanuit onze dorpen.

Experimenteren: integraal, samen en dorpsgericht

Vernieuwing van de rolverdeling tussen inwoners en gemeente ontstaat al doende, door samen te experimenteren en te leren. Dat vraagt om lef en ondernemerschap van zowel onze inwoners als onze ambtenaren, de gemeenteraad en het college. We beginnen klein en daar waar de mogelijkheden ontstaan, kunnen we het experiment uitbouwen. Zowel inwoners als de gemeente kunnen het initiatief nemen. De gemeenteraad heeft hiervoor een structureel experimenteerbudget beschikbaar gesteld.

Resultaatgericht werken

Wij werken resultaatgericht. Met het plan Roerdalen in Balans werken we aan belangrijke inhoudelijke én financiële resultaten. We verbeteren de kwaliteit van onze voortgangsrapportages om de resultaten van ons werk beter zichtbaar maken. Dit helpt de gemeenteraad in de uitvoering van haar kaderstellende en controlerende taak.

Compacte, slagvaardige en financieel gezonde organisatie

Wij willen onze inwoners en ondernemers zo goed mogelijk van dienst zijn. Daarom investeren wij in de kwaliteit van onze dienstverlening en communicatie. We streven naar een organisatie die dicht bij de praktijk staat. We leggen verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie, zodat onze medewerkers zelfstandig kunnen werken. Wij richten ons op de leefwereld van alledag en dereguleren de systeemwereld. Anders gezegd: we willen het zo eenvoudig mogelijk. Dit draagt bij aan het inperken van de organisatiekosten. Wij houden deze kosten door een efficiënte bedrijfsvoering zo laag mogelijk.

foto Anneke Veelen, burgerinitiatief Natuurlijk Postert!

Hiervoor doen wij ook een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van onze inwoners. We werken vanuit vertrouwen, vertrouwen in onze inwoners en onze medewerkers. We zoeken naar een nieuwe balans in de regulerende rol van de gemeente en de zelfregulering door onze inwoners. Deze benadering past bij de veranderende rol van de gemeente en het toenemend belang van burgerinitiatief.

foto Zomerbloeiers nabij de basiliek, Sint Odiliënberg

Een communicatieve organisatie

De verbetering van de kwaliteit van onze communicatie blijft een speerpunt. Om dit fundamenteel te verbeteren werken we ook de komende jaren aan de communicatiekracht van de gemeente Roerdalen. Een communicatieve organisatie die in verbinding staat met inwoners, ondernemers en verenigingen. Dat vraagt om actieve communicatie. Denk aan het gebruik van heldere taal en het snel terugkoppelen van een vraag. Communicatie niet als sluitstuk, maar altijd centraal aanwezig.

De inzet van dorpscontactpersonen, die actief aanwezig zijn in onze dorpen, is ook een vorm om actief te communiceren. Een dorpsgerichte aanpak vraagt om ambtenaren die weten wat er lokaal leeft, die luisteren en meedenken. Daarmee willen we bereiken dat het vertrouwen van onze inwoners in de gemeente groeit.

Informatieveiligheid

Wij willen dat de gegevens en informatie over onze burgers en bedrijven waarover de gemeente beschikt in veilige handen zijn. En dat de digitale communicatie en dienstverlening veilig en stabiel is. Een goede werking en toepassing van veiligheidsmaatregelen zijn het fundament van informatieveiligheid. We willen hierbij zo veel mogelijk samenwerken met het Servicecentrum MER omdat we dit dan zo efficiënt en robuust mogelijk kunnen organiseren.

Regionale samenwerking

Om onze doelen te bereiken werken we in (Eu)regionaal verband samen op gemeente-overstijgende of specialistische taken, vaak via een gemeenschappelijke regeling. We hebben oog voor het gemeenschappelijk belang, maar onze lokale doelen staan centraal. Dat maakt regionaal samenwerken ook complex. Wij willen nadrukkelijker de scheidslijn bepalen tussen wat lokaal en wat (Eu)regionaal gebeurt: wat lokaal kan, doen we lokaal en wat (Eu)regionaal nodig is en aantoonbaar toegevoegde waarde heeft, doen we (Eu)regionaal.

MER

Het Servicecentrum MER voert belangrijke uitvoerende taken (Omgevingsdienst en Sociaal Domein) en ondersteunde taken (Bedrijfsvoering) voor de gemeente uit. De samenwerking MER is tot stand gekomen om als kleine gemeente zelfstandig te blijven. Daarmee behouden we bestuurlijke nabijheid voor onze inwoners en tegelijkertijd hebben we de voordelen van efficiënter werken op een grotere schaal. Met een robuustere, minder kwetsbare organisatie.
Sinds 2019 werkt het Servicecentrum aan de doorontwikkeling van de organisatie. Het gaat om een meer integrale aanpak en efficiency verbeteringen in de bedrijfsvoering. We verwachten dat dit in 2022 en verdere jaren wordt doorgezet. Dit draagt bij aan het realiseren van onze doelstellingen van onze visie op dienstverlening en een verdere verlaging van de kosten.

5. Relevante ontwikkelingen

Een aantal (landelijke en maatschappelijke) ontwikkelingen heeft invloed op onze gemeente. Ze zijn belangrijk voor de bestuurlijke keuzes die we als gemeente voor de komende jaren gaan maken. De belangrijkste lichten we toe en we geven aan hoe we hier in Roerdalen mee om willen gaan.

Corona

Al ruim een jaar bepaalt de aanpak van de corona-pandemie ons dagelijks leven. Dat dit inwoners en ondernemers raakt is duidelijk. Het Rijk begint de maatregelen voorzichtig te versoepelen. Onze bewegingsvrijheid neemt daarmee stap voor stap toe. We kunnen de gevolgen van de langdurige lockdown voor onze inwoners en onze lokale economie nog niet goed overzien. Wel lijkt de kansongelijkheid tussen kinderen van laag opgeleide ouders en hoog opgeleide ouders te groeien. Dat vinden we ongewenst en een belangrijk aandachtspunt.

Duurzaamheid en klimaat

We willen actief bijdragen aan de overgang naar duurzame energie. In april bereikten de EU-lidstaten en het Europees Parlement een akkoord over klimaatambities. De nieuwe Europese klimaatwet gaat uit van een hogere CO2 reductie in 2030 (55%). In 2050 moet de EU helemaal klimaatneutraal zijn. Dit beïnvloedt op termijn ook de opgave waar we in Roerdalen voor staan. Het vraagt om versnelling in de overschakeling op duurzaam opgewekte energie. Tegelijkertijd lopen we tegen de grenzen aan van het elektriciteitsnetwerk. Wij willen onze bijdrage leveren aan de energietransitie, rekening houdend met de kwaliteit van onze natuur en landschap. Waar mogelijk willen we met investeringen in duurzaamheid ook zorgen voor nieuwe structurele inkomsten of besparingen.

We leveren met de grote oppervlakte bos en natuur in onze gemeente ook een bijdrage aan de klimaatdoelen. Het aandeel natuur zal de komende jaren nog verder groeien als de plannen van de provincie worden uitgevoerd.

Ook in de openbare ruimte is aandacht voor klimaat belangrijk. De effecten van hittestress en wateroverlast zijn groot. Daarom willen we bij nieuwe plannen, bijvoorbeeld voor woningbouw, zorgen voor voldoende ruimte voor water en groen. We vertalen dit ook in het nieuwe gemeentelijk rioleringsplan.

Demografische ontwikkeling en wonen

Roerdalen vergrijst. Daardoor doen steeds meer inwoners een beroep op zorg en ondersteuning. Daarnaast is er behoefte aan passende woningen. Die zijn er nu onvoldoende. De vergrijzing raakt ook onze ondernemers. Bedrijven vinden steeds moeilijker personeel.

foto Fietsstraat Meinweg

foto Sloop van het clubgebouw op sportpark Schepersheuvel, Sint Odiliënberg

Er lijkt een trek van stad naar platteland te ontstaan. Dit komt door de overspannen woningmarkt. In de stad zijn nauwelijks betaalbare huizen te vinden. Het verplichte thuiswerken heeft mensen laten ervaren dat het minder noodzakelijk is om dicht bij hun werk te wonen. Dit biedt kansen voor Roerdalen als woongemeente. We verwachten dat de enorme behoefte aan nieuwe woningen ook in onze gemeente kan bijdragen aan het versterken van onze dorpen. We bereiden dit al voor in Vlodrop in het Holsterveld en onderzoeken ook de mogelijkheden in andere dorpen, zoals het woningbouwgebied Wienkeskoel in Melick.

Groeiend wantrouwen in de overheid

We zien aan de ene kant een oproep tot een krachtige overheid die staat voor publieke waarden. Aan de andere kant zien we een toenemend aantal inwoners met wantrouwen en ongeloof in feiten en 'waarheden'. Daarom vinden we de verbinding tussen inwoners en de gemeente essentieel. Dat doen we met heldere communicatie, het nakomen van afspraken en waardengericht werken.

Verdere decentralisatie en veranderende wetgeving

De gemeenten krijgen nieuwe taken. Zo komt de inburgering over naar de gemeente. De invoering van de Omgevingswet wordt waarschijnlijk opnieuw uitgesteld, omdat het digitaal omgevingsloket nog niet goed werkt. We maken ons ook zorgen om de financiële gevolgen van de Omgevingswet. We kunnen nog niet goed overzien wat het effect is voor onze gemeente.

Grote financiële onzekerheid

Onze financiële situatie is onzeker. Zowel wat uitgaven betreft, denk aan zorg, als aan de inkomstenkant. Het Rijk komt in 2021 met eenmalige extra middelen voor jeugdhulp. Het nieuwe kabinet moet zorgen voor structurele zekerheid. We hebben te maken met extra kosten van de GGD door de invoering van een nieuwe verdeelsleutel jeugdgezondheidszorg.
We indexeren de subsidies, maar houden ook vast aan een taakstellende besparing op de subsidies van professionele instellingen.

Concretisering

Het grootste deel van ons werk is regulier werk en uitvoering van wettelijke taken. Daarin willen we vooral anders te werk gaan, zoals we in deze kadernota hebben beschreven. Daarnaast staan in deze Kadernota de aandachtspunten voor 2022. De gemeenteraad geeft met de behandeling en besluitvorming richting aan de verdere concretisering. Dit werken we zowel inhoudelijk als financieel uit in de begroting 2022-2025.

6. Aandachtspunten 2022

Het jaar 2022 staat in het teken de meerjarige opgave Roerdalen in Balans. Daarnaast zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Daarom zijn we terughoudend met het opnemen van nieuwe acties. Bovendien is het plan Roerdalen in Balans ambitieus. Dit vraagt de komende jaren om een gerichte en intensieve inzet. We willen dus vooral prioriteit geven aan de opgaven waarover de raad al heeft besloten.

Roerdalen in balans

Het plan Roerdalen in balans bestaat uit drie onderdelen:

1. De mens centraal, Omvormen sociaal domein

We willen uiterlijk in 2024 € 1,75 miljoen besparen, ten opzichte van 2020. Tegelijkertijd willen we de kwaliteit van de zorg en ondersteuning verbeteren. Inhoudelijk doel is het dichtbij en het effectief organiseren van zorg en ondersteuning voor inwoners van Roerdalen. Afgestemd op de behoefte van onze inwoners en de ontwikkelingen in de dorpen. Kortom: méér passende hulp, minder verkokering, kostenbesparing en behoud van sociale samenhang.

In fasen werken we aan de omvorming van het sociaal domein. Onderdeel van het project Roerdalen in Balans. In 2022 maken we de omslag van plan naar het werkelijk invoeren in de praktijk. We verschuiven budget van de gespecialiseerde hulp naar ondersteuningsvormen dicht bij de inwoner en breiden op die manier de hulp-capaciteit uit. Alle professionals ondersteunen inwoners met een vraag vanuit het principe van positieve gezondheid. Zij hebben een brede kijk en staan naast een gezin of inwoner. We halen de regie naar ons toe, meer lokaal en minder afhankelijk van regionaal ingekochte duurdere zorg. Zo wordt hulp meer passend. En werken wij gefaseerd toe naar kostenbesparing en financieel evenwicht in 2024.

Samen met inwoners, professionals bestuurders en uitvoerders zijn we vanuit de praktijk op zoek gegaan naar wat werkt en wat beter kan voor onze inwoners. We ontwerpen de omvorming vanuit de praktijk en dragen zorg voor goed draagvlak, betrokkenheid en gezamenlijke verantwoordelijkheid. Deze aanpak is innovatief. We doen dat samen met scholen, huisartsen en maatschappelijke organisaties.

2. Investeren in duurzaamheid en om te renderen

We zoeken naar de balans tussen drie onderdelen:
a. het realiseren van duurzaamheidsdoelen
b. zorgen voor financieel rendement voor de gemeente.
c. zorgen voor maatschappelijk en financieel rendement voor onze inwoners.

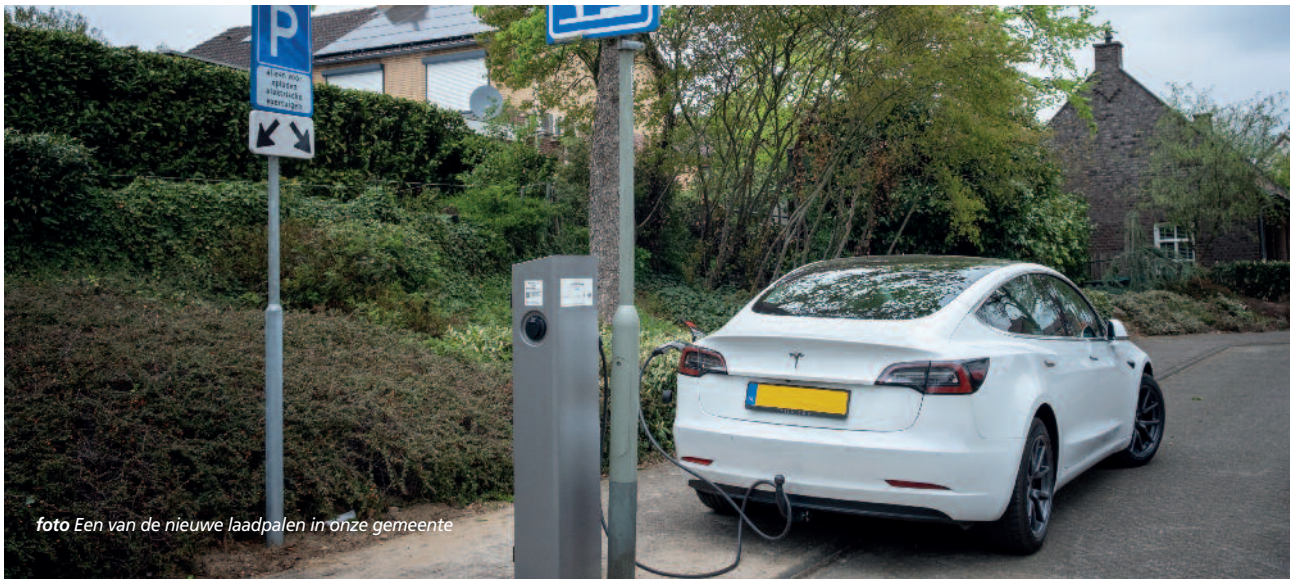

foto *Een van de nieuwe laadpalen in onze gemeente*

We willen uiterlijk in 2024 een structurele opbrengst en verlaging van kosten realiseren van € 325.000,-. Het gaat om een mix van mogelijkheden om de inkomsten te vergroten of kosten te besparen. Dit is grotendeels gekoppeld aan het investeren in duurzaamheid. Daarom hebben we het hele duurzaamheidsprogramma aan de aanpak Roerdalen in Balans gekoppeld. Dat is inclusief het lokale beleid op het gebied van duurzame energie en de regionale energiestrategie (RES). Via het actieplan Duurzame energie zorgen we concrete resultaten zonnepanelen op daken en oplaadpalen.
Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden om circa € 625.000,- extra opbrengst te realiseren in de jaren na 2024. Het gaat om het onderzoeken en voorbereiden van het opwekken van collectieve windenergie in Roerdalen. We willen hierover in de projectperiode (tot 2024) definitieve besluitvorming krijgen. De eventuele bouw van de windturbines is pas na 2024 aan de orde.

3. In Control

Alle overige besparingen uit het plan Roerdalen in Balans worden gemonitord vanuit het project 'In control'. In totaliteit gaat het om een combinatie van besparingen en meeropbrengsten. Die leiden per saldo tot een bezuiniging van € 1,5 miljoen ten opzichte van 2020. Ook dit willen we uiterlijk in 2024 realiseren.
Naast de monitoring zijn er in het project 'In control' ook nog eigen doelen. Die zijn gericht op de verbetering en versterking van de bedrijfsvoering. Hiervan is de verbetering van de ondersteuning van onze bedrijfsvoering door het Servicecentrum MER een essentieel onderdeel.
Voor de verbonden partijen streven we naar een kostenreductie van gemiddeld 2% vanaf 2023. We hebben aan alle verbonden partijen gevraagd hiervoor voorstellen te doen.

Veiligheid

Ontwikkeling Veiligheidsregio

De Veiligheidsregio Limburg-Noord zit midden in een kerntakendiscussie. De resultaten van deze discussie zijn pas in de tweede helft van 2021 bekend. We verwachten dat de financiële consequenties voor de komende jaren eind 2021 duidelijk zijn.

Regionale aandacht voor zorgcriminaliteit

Landelijk is er steeds meer aandacht voor zorgcriminaliteit. Uit een eerste screening door het RIEC Limburg blijkt dat deze problematiek ook in Limburg speelt. Zorgcriminaliteit raakt niet alleen kwetsbare inwoners, maar ook de gemeente, als wij onbedoeld malafide zorgaanbieders faciliteren en financieren. De verontrustende uitkomst van deze eerste screening, is aanleiding om dit thema hoog op de bestuurlijke agenda te plaatsen. In 2022 onderzoekt het RIEC op lokaal niveau de omvang van deze problematiek. Afhankelijk van de uitkomsten worden gemeenten gevraagd om dit thema, zowel preventief als repressief, op te pakken.

Brandveiligheid

Afgelopen jaar bleek hoe kwetsbaar onze natuur is en hoe gevaarlijk een natuurbrand kan zijn. We willen blijven investeren in de samenwerking in de bosbrandpreventie. We nemen maatregelen om verspreiding van een brand te beperken en om bij een brand snel in te kunnen grijpen.

foto Ondergrondse bluswatervoorziening, Nationaal Park de Meinweg

Woon, werk en leefomgeving

Omgevingswet

De invoering van de omgevingswet lijkt opnieuw te worden uitgesteld. Het belangrijkste knelpunt is dat de ICT-systemen nog onvoldoende goed werken. We gaan er van uit dat de Omgevingswet in de loop van 2022 wordt ingevoerd. We maken ons zorgen over de financiële gevolgen voor gemeenten. Het is nog niet duidelijk waarvoor de gemeente straks leges kan heffen.
We ronden in 2021 de voorbereiding af van wat minimaal geregeld moet zijn voor invoering van de nieuwe wet. Vanaf 2022 zorgen we voor de overige onderdelen. Ook hier zullen we onze inwoners en de gemeenteraad bij betrekken.

Wonen

De woningmarkt staat onder druk, ook in Roerdalen. De woningbehoefte verschilt per kern. Voor de hele gemeente geldt dat er behoefte is aan meer levensloopbestendige woningen en woningen voor jongeren. Daar-

foto Nieuwe woningen aan de Bosweg, Montfort

naast moet een groot deel van het woningbestand verduurzaamd worden.
We handelen aanvragen voor de bouw van nieuwe woningen zo snel mogelijk af. Mits ze op de juiste plek liggen en het juiste type gebouwd wordt. In de nieuwe regionale structuurvisie Wonen komt meer flexibiliteit, om in te spelen op de krappe woningmarkt. Bijvoorbeeld met tijdelijke woningen en aandacht voor doelgroepen, zoals jongeren. We willen ook zelf bijdragen door woningbouw ontwikkeling in het Holsterveld. En we maken afspraken met Wonen Limburg om sociale huurwoningen te bouwen. Daarnaast werken aan de uitbreiding en verkoop van de bestaande woonwagenlocaties aan Wonen Limburg. We zullen in de begroting een voorbereidingskrediet vragen voor deze ontwikkelingen.
Op langere termijn verwachten we een overschot aan woningen ontstaat. Dat komt door de verwachte afname van het aantal inwoners. In de Omgevingsvisie hebben we gebieden verdunningsgebieden aangewezen. In deze gebieden willen we op termijn oudere woningen vervangen door woningen die duurzaam zijn en waaraan behoefte is. Per saldo komen er minder woningen terug en creëren we meer openbaar gebied.

Economie

Het behoud en de verdere ontwikkeling van het groene en recreatieve profiel van onze gemeente zijn belangrijk voor de economische ontwikkeling in de gemeente. We willen hier samen met onze ondernemers vorm aan geven en ook zelf actief aan bijdragen. Bijvoorbeeld rond het belevingspark de Meinweg (voorheen de Gouden driehoek). Daarnaast werken we regionaal samen. Daarmee vergroten we ook de kans op financiële bijdragen van de Provincie, het Rijk en Europese subsidies. De Investeringsagenda SML “Het verbindend hart van Limburg” is hierin leidend.

Afval

Door het verhogen van de afvalstoffenbelasting door de Overheid op het verbranden en storten van afval zullen de kosten voor het verwerken van afval de komende jaren verder gaan toenemen. Met het nieuwe afvalbeleid zetten we in op vermindering van de hoeveelheid restafval per inwoner. Per 2022 start we met de nieuwe manier van afvalinzameling. We zoeken samen met inwoners naar nieuwe manieren om steeds minder afval te produceren. Dat is goed voor het milieu en zo beperken we de kostenstijging zoveel mogelijk.

Groenbedrijf

Vanaf 2020 doen we het groenonderhoud met inzet van gedetacheerden van de Westrom. Deze groep medewerkers heeft een WSW-indicatie. Omdat de WSW ophoudt te bestaan wordt deze groep steeds kleiner. Via een samenwerking met Noord Limburgs Groen leiden we inwoners uit de Participatiewet op voor het groenonderhoud bij de gemeente of een andere werkgever. We willen in 2022 ook de aanpassing aan de gemeenteloods in Melick afronden, zodat alle medewerkers vanuit één locatie gaan werken.

Kwaliteit openbare ruimte

In de jaren 70 zijn veel lanen aangeplant in de woonwijken en langs wegen. Dat levert steeds meer overlast en uitval op. Herplant is vaak niet of moeilijk mogelijk. We werken nu aan een nul stand. Dit betekent geen achteruitgang van het aantal bomen in de wijken in de dorpen. We maken een visie op slimme herplant en versterking van het groen in de lanen in woonwijken en langs wegen. Daarmee behouden we het gemeentelijk groen. We ronden in 2021 de voorbereiding van de herinrichting van de Markt in Vlodrop af. De uitvoering staat gepland voor 2022.

foto Markt, Vlodrop

Behoud van het landelijk en natuurlijk karakter van Roerdalen

De kwaliteit van natuur en groen staat onder druk. Door de klimaatverandering (droogtestress, wateroverlast en hittestress) en de druk op de ruimte door menselijke activiteiten verdwijnen plant- en diersoorten. Klimaatadaptatie en biodiversiteitsherstel vragen om extra inspanning, anders gaat de kwaliteit van onze natuurlijke leefomgeving achteruit. We willen beter zicht krijgen op de zeldzame flora en fauna in onze gemeente. We kunnen daar dan beter rekening mee houden bij nieuwe initiatieven van inwoners, ondernemers of de gemeente zelf.

We willen onze beheersvisie vernieuwen en daarin vooral rekening houden met de klimaatverandering en het versterken van de biodiversiteit.

Actief betrekken van inwoners

Hoewel het aantal inwoners dat actief betrokken is bij hun directe woonomgeving en de ontwikkeling van de gemeente zijn er ook inwoners die we niet bereiken. Landelijk wordt geëxperimenteerd met nieuwe vormen van actieve burgerbetrokkenheid, bijvoorbeeld via loting. We willen onderzoeken welke kansen dit biedt voor onze gemeente en hoe dit kan bijdragen aan een grotere betrokkenheid van onze inwoners bij de ontwikkeling van de gemeente.

Communicatie en dienstverlening: logisch, duidelijk en effectief

Het accent zal volgend jaar vooral liggen op het inzichtelijk krijgen van het effect van onze acties op onze inwoners, dus of ze daadwerkelijk een positief effect hebben op hoe inwoners de communicatie en dienstverlening van de gemeente ervaren. Effecten toetsen en nieuwe acties ondernemen om verder te verbeteren wordt een continue proces. Aandachtspunt is hoe we dit goed kunnen monitoren en meermaals per jaar kunnen laten zien aan het bestuur en onze inwoners. Dat we dit in samenwerking doen met de MER-OD/SD is logisch.

We blijven werken aan de verdere ontwikkeling van onze website.

8. Financiële positie

We willen een financieel gezonde gemeente zijn. Dit betekent een sluitende begroting, met voldoende weerstandscapaciteit om risico's op te kunnen vangen en met een acceptabele schuld.

Bij de programmabegroting 2021 – 2024 werd duidelijk dat de begroting niet meer in balans is. De structurele uitgaven zijn hoger dan de structurele inkomsten. Met het plan Roerdalen in Balans werken we aan een structureel sluitende begroting vanaf 2024. Voor de tekorten in de jaren 2021 tot en met 2023 heeft de gemeenteraad een reserve ingesteld voor het afdekken van tekorten van € 4.350.000. Dit wordt gezien als structureel dekkingsmiddel voor deze jaren.

Streefwaarden financiële positie

In de begroting en meerjarenraming maken we keuzes over de ambities en doelstellingen en de wijze waarop we deze betalen. Hierbij wordt vaak naar de exploitatie gekeken.
Kunnen we onze uitgaven betalen uit onze inkomsten? Om de financiële positie te kunnen beoordelen kijken we naar de balans. Bij deze beoordeling gaat het om de vragen: zijn we financieel wendbaar en weerbaar, kunnen we de financiële risico's aan en is er ruimte voor nieuw beleid?

Om de financiële positie te beoordelen zijn er landelijk vijf financiële kengetallen afgesproken. Hiervoor gebruiken we de signaleringswaarde uit het "Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020" van de provincie.
Deze streefwaarden geven een richting aan en moeten altijd in samenhang worden bekeken.
In de raadsinformatiebrief van 16 februari 2021 hebben we de gemeenteraad uitgebreid geïnformeerd over onze financiële positie.

Kaders en "spelregels" begroting 2022 - 2025

Voor het opstellen van de begroting 2022 en de meerjarenbegroting 2023-2025 stellen we voor om de volgende uitgangspunten te hanteren:

- We streven naar een structureel en reëel sluitende begroting, ook in meerjarig perspectief;
- We gaan uit van 0% kostenstijging als algemeen inflatiepercentage (voor contractuele afspraken worden de kosten conform deze afspraken verhoogd);
- Voor de ontwikkeling van de loonkosten gaan we uit van 1,5% conform CPB-raming prijs overheidsconsumptie beloning werknemers;
- Voor de onroerende zaakbelasting gaan we uit van opbrengstenstijging van zoals deze al in het meerjarig perspectief is opgenomen. De OZB-opbrengst wordt wel bijgesteld als gevolg van volume-aanpassing van woningen. We stellen voor die OZB niet verder te verhogen;
- We hanteren een rekenrente van 0% over het financieringstekort;
- De algemene uitkering ramen we op basis van de meicirculaire 2021.

Budgettaire context

Na de vaststelling van de begroting 2021-2024 is er een aantal ontwikkelingen geweest die van invloed zijn op de exploitatie. Deze staan in onderstaand overzicht.

- = is negatief effect op begrotingssaldo/+ = positief effect op begrotingssaldo (bedragen * € 1.000)

Kadernota 2022-2025	2022	2023	2024	2025
Saldo primaire begroting 2022-2025	-	-	281	37
1. Raadsbesluiten				
Exploitatiebijdrage dorpshuis Herkenbosch	-26	-26	-26	-26
Effect september- en decembercirculaire 2020	29	-8	65	79
1. Totaal Raadsbesluiten	3	-34	39	53
2. Financiële ontwikkelingen gemeentefonds				
Stelpost herijking gemeentefonds vervalt	-	206	411	617
Terugdraaien onttrekking uit reserve "Afdekking tekorten"	-	-206	-	-
Aanpassing 2025 naar laatste stand acress bij decembercirculaire	-	-	-	105
Verwacht bijstelling voor loon- en prijsindexering	380	380	380	380
2. Totaal financiële ontwikkelingen gemeentefonds	380	380	791	1.102
3. Aanpassing bijdragen gemeenschappelijke regelingen				
Veiligheidsregio Noord Limburg	-35	-89	-100	-112
Westrom	202	206	185	191
Servicecentrum MER , inclusief loonkosten ontwikkeling 1,5%	-19	-5	12	12
Omnibuzz	15	18	22	18
Belastingsamenwerking gemeenten en Waterschappen	-32	-35	-43	-50
Regionale uitvoeringsdienst Limburg	15	15	16	15
3. Totaal aanpassing bijdragen gemeenschappelijke regelingen	146	110	91	75
4. Loonkosten ontwikkeling				
Stijging loonkosten op basis van overzicht CPB 1,5%	-122	-122	-122	-122
Onkostenvergoeding thuiswerken	-15	-15	-15	-15
Onkostenvergoeding raadsleden	-20	-20	-20	-20
4. Totaal Loonkosten ontwikeling	-157	-157	-157	-157
5. Algemene inflatie en prijsstijgingen				
Exploitatiebijdragen dorpshuizen 1,5%	-8	-8	-8	-8
5. Totaal algemene inflatie en prijsstijgingen	-8	-8	-8	-8
6. Bijstellingen bestaand beleid sociaal domein				
Wet maatschappelijke Ondersteuning (HBH)	-350	-350	-350	-350
Terugdraaien ombuiging inzake Mantelzorg	-20	-20	-20	-20
Overige sociaal domein	-10	-10	-10	-10
6. Totaal bijstellingen bestaand beleid sociaal domein	-380	-380	-380	-380
7. Bijstellingen bestaand beleid ruimtelijk domein				
Bijstellen te betalen OZB en waterschapsheffingen	-45	-45	-45	-45
Kapitaallasten integraal huisvestingsplan basisonderwijs	-30	-83	-113	-208
7. Totaal bijstellingen bestaand beleid ruimtelijk domein	-75	-128	-158	-253
Bijstellingen volgens kadernota	-91	-217	218	432
Begrotingssaldo 2022-2025 bestaand beleid	-91	-217	498	469

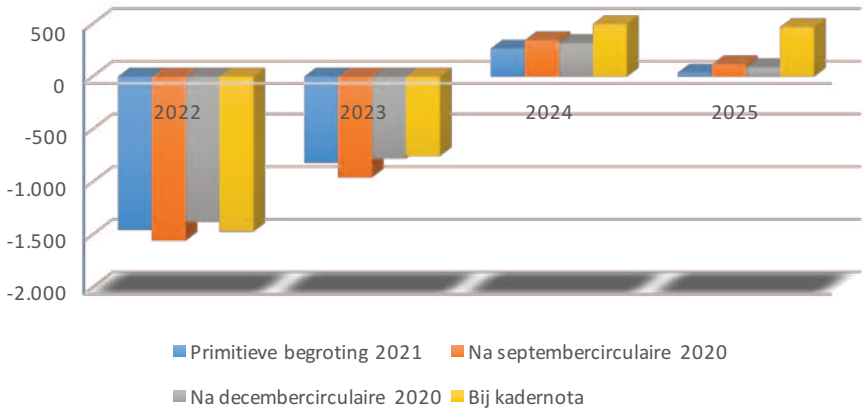
Toelichting

De ontwikkeling van de gemeentefondsuitkering laat een positief beeld zien. We gingen in de begroting uit van een nadeel bij de herverdeling van het gemeentefonds. Op basis van de laatste berichten zijn wij voordeelgemeente. Het definitieve besluit hierover moet nog genomen worden. In het financieel overzicht hebben we de stelpost voor de herverdeling nu teruggedraaid.

De bijdrage aan de gemeenschappelijke regelingen is bijgesteld op basis van de concept begrotingen die zij hebben ingediend. Voor de algemene inflatie is gekeken naar de subsidies en exploitatie bijdrage aan de dorpshuizen. In de algemene subsidieverordening is afgesproken om vanaf 2022 de bijdrage te indiceren. Voor de subsidies aan verenigingen kan deze verhoging betaald worden uit de bestaande begroting. Voor de dorpshuizen is deze verhoging verwerkt in het overzicht. In het sociaal domein hebben we te maken met een stijging van de Wmo kosten. Dit komt door een toename van de vraag naar hulp in het huishouden.

Verloop saldo en inzet reserves afdekking tekorten

In het saldo verloop is de inzet van de reserve afdekking tekorten voor de jaren 2022 en 2023 meegenomen als structureel dekkingsmiddel. Zonder deze inzet zou het tekort voor deze jaren aanzienlijk hoger zijn. In de grafiek staat het verloop van het saldo weergegeven als de tekorten niet gedekt zouden worden uit deze reserve.

We dekken de tekorten in de begroting uit de reserve “Afdekking tekorten”. In onderstaand overzicht staat het geactualiseerde verloop.

	2021	2022	2023	2024	2025
Stand per 1-1	**0**	**2.534**	**1.064**	**310**	**309**
Storting					
- bij opstellen begroting	4.000				
- extra storting effecten septembercirculaire	350				
Totaal storting	4.350	-	-	-	-
Onttrekking					
- ontrekking te korten in begroting 2021	1.712	1.455	818	15	
- bijstelling te korten op basis van effecten septembercirculaire	104	130	130	-14	
- verlagen onttrekking door verschuiving herijking van 2022 naar 2023		-206	-205		
- verlagen onttrekking door wegvallen stelpost herijking gemeentefonds			-206		
- onttrekking verwachte negatieve saldo in 2022 en 2023 kadernota		91	217		
Totaal onttrekking	1.816	1.471	754	1	-
Stand per 31-12	**2.534**	**1.064**	**310**	**309**	**309**

uitgave mei 2021
gemeente Roerdalen

tekst
Gemeente Roerdalen

foto's
Anki Riteco - photography
Beeldbank ministerie van VWS

vormgeving
hoenenenvandooren.nl

gemeente roerdalen

bezoekadres Schaapsweg 20, 6077 CG Sint Odiliënberg
postadres Postbus 6099, 6077 ZH Sint Odiliënberg
telefoon 0475 538 888 **e-mail** info@roerdalen.nl
website www.roerdalen.nl